

Med utgangspunkt i Adresseavisens

arkiv siden det første nummer fredag 3. juli 1967, går journalist ODDVAR VALSTAD vår spennende historie nærmere etter i sømmene.

Slik var det

Imot dødsstraff

Erik Eriksen ble lagmann for landssviksaker i Frostating lagmannsrett etter frigjøringen 8. mai 1945. Han fikk en voldsom arbeidsbyrde. I løpet av de første ti måneder avvirket lagsognet 100 landssviksaker. Dessuten ble det behandlet et utall kjennelser i fengslingsaker. 16. mars 1946 takket lagmann Eriksen farvel til Trondheim. Ikke på grunn av arbeidspresset. Men fordi Rinnan-prosessen sto for døren. Den vernepliktlige offiser av 1905 var nemlig imot dødsstraff.

ERIK ERIKSEN tok konsekvensene av det. 15. april 1946, 14 dager før Rinnan-saken tok til, tiltrådte han et ledet embetet som sorenskriver i Søndre Sandnessdal – etter 20 års virke i Trondheim. Under sin lange virksomhet vant han den største anerkjennelse. Han var en klok og sindig representant for norsk rettsvesen, med en innstilling som fullt og helt svarte til vår humanistiske rettskultur. Adresseavisen hadde også den glede å ha ham som en god og nyttig medarbeider gjennom alle år.

Erik Eriksen var født i Todalen i Aure 26. april 1881, og vokste opp på Byneset. Han var student i Trondheim i 1904, vernepliktig offiser i 1905 og cand.jur i 1909. Han startet sin juridiske løpebane som edsvoren fullmektig ved Yvre Telemarkens vestfjellska sorenskriveri fra 1910 – 1912. Overrettsakfører 1912, advokatfullmektig 1912 – 1914, departementssekretær 1914 – 1916, advokatfullmektig 1918 – 1920, departementssekretær 1920 – 1925. Hjelpedommer ved Trondheim overrett 1925, assessor samme sted 1927. Da lagmannsretten i 1936 gikk over til å behandle også sivile saker, ble han lagdommer ved Frostating lagmannsrett. I 1945 ble han kst. lagmann, og senest sorenskriver i Sør-Gudbrandsdal 1946 – 1951. Erik Eriksen døde i 1960.

Allerede i august 1945 fikk han forsmåken på Rinnan-saken. Bandemedlem og frontkjemper Hans Birger Egeberg ble av flertallet i Frostating lagmannsrett dømt til livsvarig straffarbeid. Eriksen, sammen med lagdommer Emil Midelfart og lagrettemennene Svein Osen, Steinsdalen, Marius Schjetne, Trondheim og Svend Hogstad, Trondheim, utgjorde flertallet. Lagdommer Ludvig Fjærli og lagrettemann Bjarne Währe, Lund ved Steinkjer voterte for dødsstraff. I Høyesterett endte det med dødsstraff.

Det ble rettet skarp kritikk mot landets domstoler over straffeutmålingen i landssviksakene.

Erik Eriksen fant det rimelig at folk etter opplevelsene under okkupasjonen var bitre til sinns. At de reagerte sterkt mot plageåndene i disse vonde årene.

– Denne opinionen er forståelig, sa han i et intervju med Adresseavisen på fallrepet. Domstolene må imidlertid prøve å se mest mulig nøkternt på den person en har foran seg. Ikke la seg rive med av stem-

Lagmann Erik Eriksen en klok og sindig representant for norsk rettsvesen.

Foto: Schrøder

ninger i noen som helst retning. En må også ta hensyn til arten og skaden for samfunnet handlingene har ført til.

Han trodde ikke at krigen hadde gått sporløst hen over folk når det gjaldt rettsbevissheten.

– Sinnene er hardere. Men oppgjøret i Norges rettspleie skal foregå etter de tradisjonelle rettferdige og humane prinsipper.

En hovedhensikt med rettsoppgjøret var etter lagmann Eriksens mening å innprente lydighet mot våre høyeste statsmyndigheter. Få folk til å forstå at de begår et forræderi mot sitt land, når de slår seg sammen med et annet land som har overfalt oss.

– Ser vi på rettsoppgjøret nasjonalt og

sosialt problem, skal vi merke oss at uten krigen ville mange som i dag fremstilles for straffedomstolene, ha gått igjennom livet som aktverdige borgere. De klare ikke den prøven de ble satt på.

Bortsett fra torturistene og denslags folk, er de ikke alminnelige forbryttere. Derfor bør det gjøres alt hva gjøres kan for at de kan bli nyttige mennesker av vårt samfunn når de har utstått sin straff, understreket lagmannen.

Det var ikke med lett hjerte lagmann Erik Eriksen reiste fra Trondheim. Han hadde sterk tilknytning til landsdelen. Født i Aure og vokset opp på Byneset.

– Når jeg forlater mitt arbeid her, er det fordi jeg er imot dødsstraff, slo han fast.

109689